

Bildande av Östra Gisslarbodlötens naturreservat i Rättviks kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 3 och 4, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Om naturreservatet

Uppgifter	
Namn	Östra Gisslarbodlötens naturreservat
Kommun	Rättvik
Län	Dalarna
NVR id	2060482
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 1,4 mil ONO om Boda kyrkby.
Huvudsaklig karaktär	Äldre naturskogsartad barrskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Bäck 6:23 - Statligt ägd Kärvsåsen 2:8 - Intrångsersatt Kärvsåsen 62:1 - Intrångsersatt Kärvsåsen 70:1 - Intrångsersatt Kärvsåsen 83:1 - Intrångsersatt

	Kärvsåsen 84:1 - Intrångsersatt Kärvsåsen 92:1 - Intrångsersatt Kärvsåsen S:38 - Intrångsersatt Kärvsåsen S:50 - Intrångsersatt
Rättigheter	Servitut mulbete 20-BOA-36 Servitut allmän färdsel 20-BOA-53
Areal (ha)	Total areal: 450 Landareal: 426 Produktiv skogsmark: 369

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, företrädesvis brandpräglad tallskog men även grandominerade skogar, myrar och vatten. Syftet är också att erbjuda det rörliga friluftslivet ett större väglöst område i de sydliga delarna av Rättviks kommun. Detta syfte är dock underordnat bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer.

Syftet ska framför allt tillgodoses genom att

- föreskrifter inrättas som motverkar exploatering av området och som befrämjar att områdets naturmiljöer får utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner med lämpliga intervall,
- mekaniska åtgärder genomförs för att skapa viktiga substrat i de fall naturvårdsbränning inte kan genomföras av tekniska skäl eller inom rimlig tid,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Områdets skogar hyser en naturliga artsammansättning och ekologisk funktion. Skogarna är variationsrika både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis gott om död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Topografi, våtmarker och vatten bidrar till områdets variationsrikedomen och intrycket av orördhet. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk och annan exploaterande verksamhet. Områdets naturvärden är också i behov av skötsel, till exempel genom naturvårdsbränning för att de ska bibehållas och utvecklas.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - a. befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas. Befintliga pass där sådana kan förekomma är markerade i bilaga 2,
 - b. enstaka grenar och sly får röjas för att kunna se rågångsmarkeringar,
 - c. uppväxande träd får röjas från den skoterled som löper genom området vars sträckning framgår i bilaga 2,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - a. enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer med följande undantag:
 - a. enligt fiskelagen tillståndsgiven inplantering av fisk i områdets tjärnar är tillåten,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag:
 - a. uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - b. snöskoter får framföras på den skoterled som framgår av bilaga 2 då marken är snötäckt,
 - c. för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende,

7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka eller samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - a. saltsten får sättas upp,
 - b. den urtagna räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter får lämnas,
 - c. småfåglar får utfodras.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov enligt karta i bilaga 2,
2. skötsel och restaurering genom skogsbete, naturvårdsbränning och/eller genom att på mekanisk väg tillskapa död ved, kådimpregnerad ved, luckor, solbelysta trädstammar, reducera gran samt främja utvecklingen av grova och gamla träd i område utmärkt på karta i bilaga 2,
3. borttagande av invasiva arter eller för området främmande arter,
4. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Föreskrifterna under punkten C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkull fallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - a. mindre, löst liggande grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,

2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag:
 - a. då marken är snötäckt får skoter framföras på den markerade skoterled som framgår av karta i bilaga 2,
 - b. körning i samband med transport av sjuk person till läkare eller sjukvårdsanstalt eller i andra jämförliga trängande fall är tillåtet,

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur,
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på beslutskartan. Med normalt underhåll avses åtgärder i enlighet beskrivningen i bilaga 5.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A6 regleras terrängkörning. Angående föreskriftens undantag a, som rör uttransport av vilt, ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Terrängkörning får dock aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I händelse terrängkörning genomförs i räddningsärende med stöd av undantag A6c eller C2b ska insatsen omgående anmälas till Länsstyrelsen.

I föreskrift B2 förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla skötselåtgärder i form av naturvårdsbränning. I begreppet innefattas förberedande åtgärder såsom borttagande av mindre granar eller gränssäkrande åtgärder, t.ex. anläggande av mineraljordssträngar eller borttagande av vissa träd som utgör en säkerhetsrisk längs gränsen.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Natur- och friluftsvärden

Skogarna i reservatet har brukats av människan under lång tid, primärt genom fåbodbete och kolning. Detta kulminerade under andra halvan av 1800-talet då skogarna också beskattades på timmer för den tidiga virkesindustrin. Sedan dess har påverkan varit mindre vilket lett till att området behållit, och utvecklat, karaktär av naturskog.

Området är i huvudsak bevuxet med tallskog med en genomsnittlig ålder på ca 140 år. Insprängt i bestånden finns gott om grova tallar av en äldre generation med åldrar mellan 200 – 300 år. Död ved finns det ställvis relativt gott om i hela området och många gånger är den även grov. Brandspår i den döda veden förekommer allmänt. Äldre lövträd, liksom partier med större inslag av äldre gran, förekommer på några ställen i området och bidrar till variation.

Detsamma kan sägas om de mindre myrar, sjöar och vattendrag som finns. Från området är 20 rödlistade arter rapporterade, främst lavar och svampar samt ett tiotal signalarter.

Utöver jakt, fiske och skoteråkning bedrivs i dagsläget inte något friluftsliv i området. Det faktum att området ligger vid större skogsbilväg och på relativt kort avstånd från ett flertal mindre samhällen gör att friluftslivet har potential att utvecklas.

Planeringsbakgrund

- Naturreservatet omfattas inte av några områdesbestämmelser eller någon detaljplan.
- Den pågående markanvändningen är skogsbruk.
- Fyra områden inom naturreservatet, med en sammanlagd yta av 10,6 ha, är klassificerade som nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen 1994.
- I kommunens översiktsplan, 2019-05-23, är området specifikt omnämnt som ett där naturreservatsbildning pågår. Det ligger också inom ett

- större område som anges vara opåverkat av exploatering och därmed av värde för friluftslivet.
- Inrättandet av naturreservatet medför primärt ett bidrag till uppfyllandet av miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv* men även i viss mån till miljömålen *Levande sjöar och vattendrag* samt *Myllrande våtmarker*.

Ärendets handläggning

Skogarna i området uppmärksammades redan i mitten av 1980-talet för sina naturvärden och då framför allt för förekomsten av ringlav längs med Laxtjärnsbäcken. De propåer om skydd som då väcktes kunde inte realiseras på grund av brist på resurser. I samband med 2003 års rikstäckande inventering av kvarvarande urskogar karterades områdets naturvärden. 2006 påbörjade Länsstyrelsen diskussioner med Bergvik, den då största markägaren i området, om bildandet av ett naturreservat. Företaget lämnade sin acceptans till reservatsplanerna åren som följde och 2010 föreslogs området ingå i den s.k. ESAB-uppgörelsen då skogsbolagen mottog bytesmark från Sveaskog i utbyte mot naturvårdsintressant mark i deras ägo. Sommaren 2014 blev uppgörelsen klar och Naturvårdverket blev därmed ägare till den 420 hektar stora yta som utgör kärnan i reservatet. Lantmäteriet kom att mäta in gränsen för den inköpta marken sommaren 2015 samt avsluta avstycknings-förrättningen 2018.

Väster om St. Laxtjärnen finns dock ytterligare ca 30 ha naturvårdsintressant skog på privat mark som bedömdes viktig att inkludera i reservatet. Hösten 2015 kontaktades markägarna och via utskick och ett möte informerades de om planerna. De erbjöds också inkomma med synpunkter på informationen men några sådan inkom inte. Under första halvåret 2016 genomförde företaget NAI Svefa AB en värdering av marken. Ersättningsförhandlingar med markägarna, ett arbete som sköttes av företaget N.A Stefansson AB, påbörjades hösten samma år och kom att avslutas först i början av 2020. Av de 11 fastigheter som berördes valde ägarna till tre att sälja marken till staten, övriga erhöll intrångsersättning. Lantmäteriets avstycknings-förrättning för de marker som försålts avslutades 2022. Gränsen för denna del av reservatet mättes in av Skogsstyrelsen år 2020.

Under arbetets gång har även kontakter tagits med representanter för väg-, jakt-, fiske-, skoter- och hembygdsföreningar i syfte att informera om reservatsbildningsarbetet samt inhämta information om deras verksamhet.

Området har sedan 1980-talet informellt gått under namnet Laxtjärns-området. Då naturvärdena främst är skogliga har ett alternativt reservatsnamn eftersökts. Det som i slutändan valts har sin grund i den goda

dokumentation som finns på att området nyttjades som betesmark för fäboden Östra Gisslarbodarna. Namnet är avstämt med Lantmäteriets ortnamnsråd.

Få synpunkter inkom från sakägare vid den remiss som föregick landshövdingens godkännande av beslutet. Boda hembygdsförening påpekade några sakfel i beskrivningen av områdets kulturhistoria som har rättats. Vidare påpekade Rättvik Boda VVO att föreskriftskartan inte redovisade alla jaktpass i området, ett fel som också justerats. VVO önskade också att förslaget att förbjuda fällfångst i området skulle förses med ett undantag som tillät fångst av mård då arten angavs vara en svår predator på skogsfågel. Efter studier av Naturvårdsverkets vägledning om jakt i naturreservat gjordes valet att stryka föreskriften, snarare än att justera den. Bedömningen gjordes att den inte kunde motiveras utifrån reservatets syfte.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det utgör ett för trakten ovanligt stort område med naturskogsartad barrskog. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Områdets naturvärden kräver viss skötsel för att bestå eller gynnas. Delar av området föreslås därför att skötas genom naturvårdsbränning. I de fall det

bedöms tekniskt svårt att genomföra bränning öppnar föreskrifterna i stället för att på mekanisk väg genomföra brandefterliknande åtgärder.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter, se rubriken Ärendets handläggning, och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om bildandet av ett naturreservat för området.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Genom att förbjuda skogsbruksåtgärder och annan exploaterande verksamhet säkerställs bevarandet av den biologiska mångfalden i området, vilket är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Utöver detta ökas exempelvis möjligheterna för området att utgöra ett mål för friluftsliv och turism; att påverka det lokala mikroklimatet gynnsamt; samt att reglera vattenflöden och rena vatten. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, till exempel möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i

anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet kungörs i ortstidning enligt 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 6.

Detta beslut har fattats av landshövding Helena Höij. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sara Bauer, planarkitekt Linn Persson, arkeolog Charlotta Helgesson, miljöhandläggare Andreas Skarmyr, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Jonas Bergstedt, den sistnämnda föredragande.

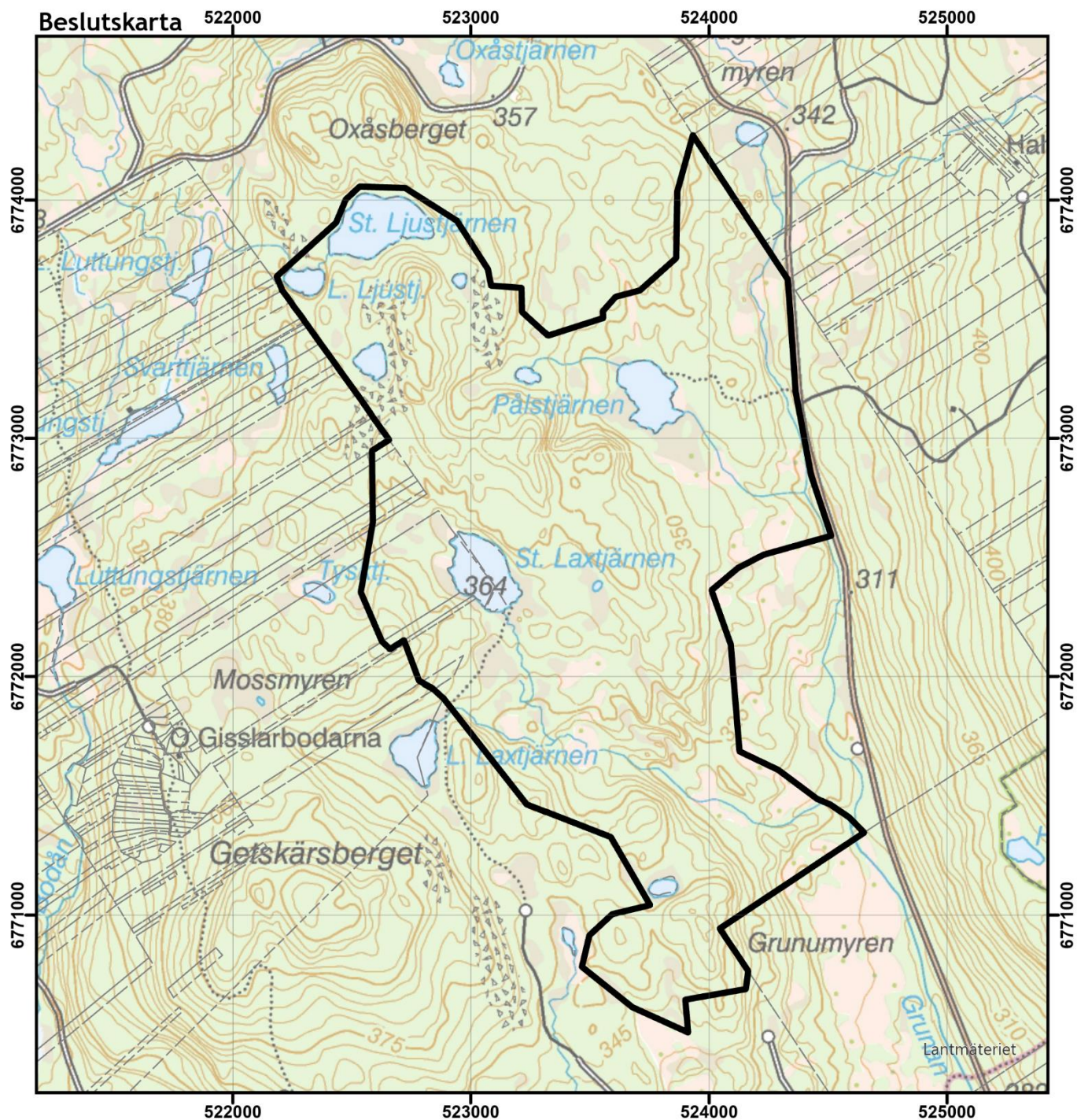
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

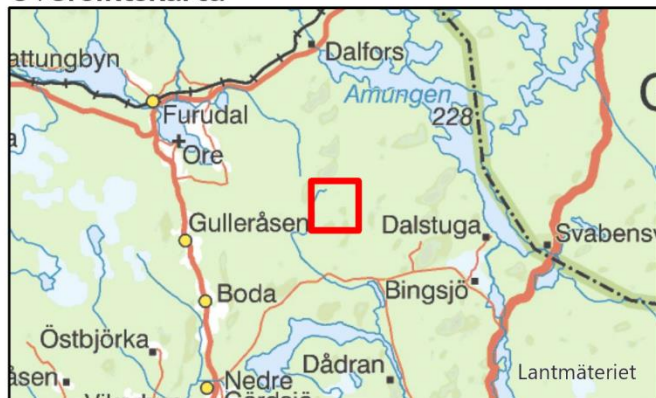
Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Föreskriftskarta
Bilaga 3	Skötselplan
Bilaga 4	Skötselkarta
Bilaga 5	Vägunderhåll
Bilaga 6	Överklagningsinformation

Östra Gisslarbodlötens naturreservat

Översiktskarta

TECKENFÖRKLARING

- Gräns för naturreservat
- Utsträckning av beslutskarta

Bakgrundskartor

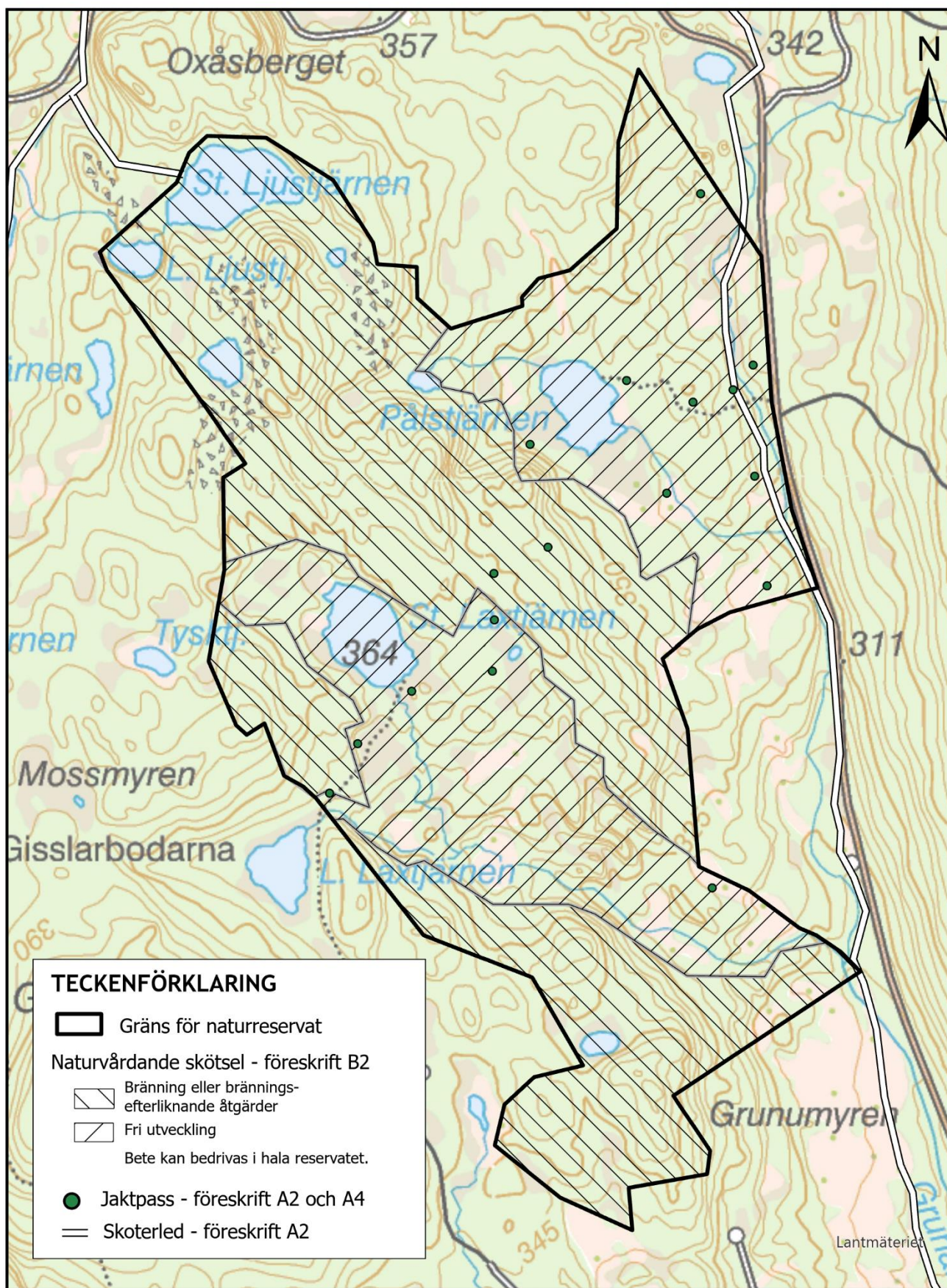
LM Terrängkarta
LM Fastighetsgränser
LM Sverigekarta

Koordinater angivna i Sweref99

Östra Gisslarbodlötens naturreservat

0 500 1 000
Meter

Skötselplan för Östra Gisslarbodlötens naturreservat

Figur 1 Miljöbild från naturreservatet tagen strax söder om Stora Ljustjärnen.
Fotograf: Lars-Olof Sarenmark, Skogsstyrelsen.

Innehållsförteckning

Skötselplan för Östra Gisslarbodlötens naturreservat	1
Beskrivningsdel	3
Markslag i hektar*	3
Beskrivning av området.....	4
Geovetenskap.....	4
Biologi	4
Kulturhistoria	10
Jakt, fiske och övrigt friluftsliv	11
Infrastruktur	12
Källförteckning	12
Plandel	13
Syfte med naturreservatet.....	13
Prioritering mellan bevarandevärden	13
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	13
Skötselområde 1: Äldre brandpräglad tallskog	14
Skötselområde 2: Äldre barrblandskog.....	15
Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar	16
Jakt och fiske.....	17
Dokumentation och uppföljning	17
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	18

Beskrivningsdel

Administrativa data	
Namn	Östra Gisslarbodlötens naturreservat
Kommun	Rättvik
NVR id	2060482
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Rättigheter	Servitut mulbete 20-BOA-36 Servitut allmän färdsel 20-BOA-53
Bebyggelser och anläggningar	Slogbod - Rättviks skoterklubb
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Markslag i hektar*

Markslag	Areal (ha)
Tallskog	259
Granskog	53
Barrblandskog	60
Barrsumpskog	31
Lövblandad barrskog	4
Triviallövskog	1
Lövsumpskog	2
Ungskog och hyggen	1
Våtmark	15
Vatten	24
Totalt	450

* Uppdelning enl. Nationella marktäckedata, Naturvårdsverket.

Beskrivning av området

Geovetenskap

Berggrunden i naturreservatet utgörs av magmatiska bergarter bildade under den sveko-karelska bergskedjebildningen för 1,9 miljarder år sedan. Området domineras av på djupet bildade graniter men i den sydligaste delen finns även bergarter bildade genom lavautflöden. Båda bergarterna har efter det att de bildats även utsatts för högt tryck och värme vilket givit dem en förgnejsad struktur. Det finns få blottningar av berggrunden i området men ett ställe där det förekommer hittas väster om Pålstjärnen.

Områdets topografi kan beskrivas som ovanligt uppbruten sett till övriga marker som omgärdar reservatet i väster och öster. Den väg som löper längs med reservatets östra delar följer en nord-sydlig förkastning vars sänka avlett vatten från den smältande inlandsisen för 10 000 år sedan. I reservatet finns dels en del landformer med beteckningen murtoos bevarade från denna tid men även isälvsrännor som löper från området nordost om St. Laxtjärnen och vidare mot sydost (G Ransed, muntl.), se figur 2. Morän är den dominerande jordarten i reservatet. Den täcks dock av torv i områdets mindre myrmarker. Ställvis är moränen mycket blockrik, främst i områdets nordvästra och sydvästra del.

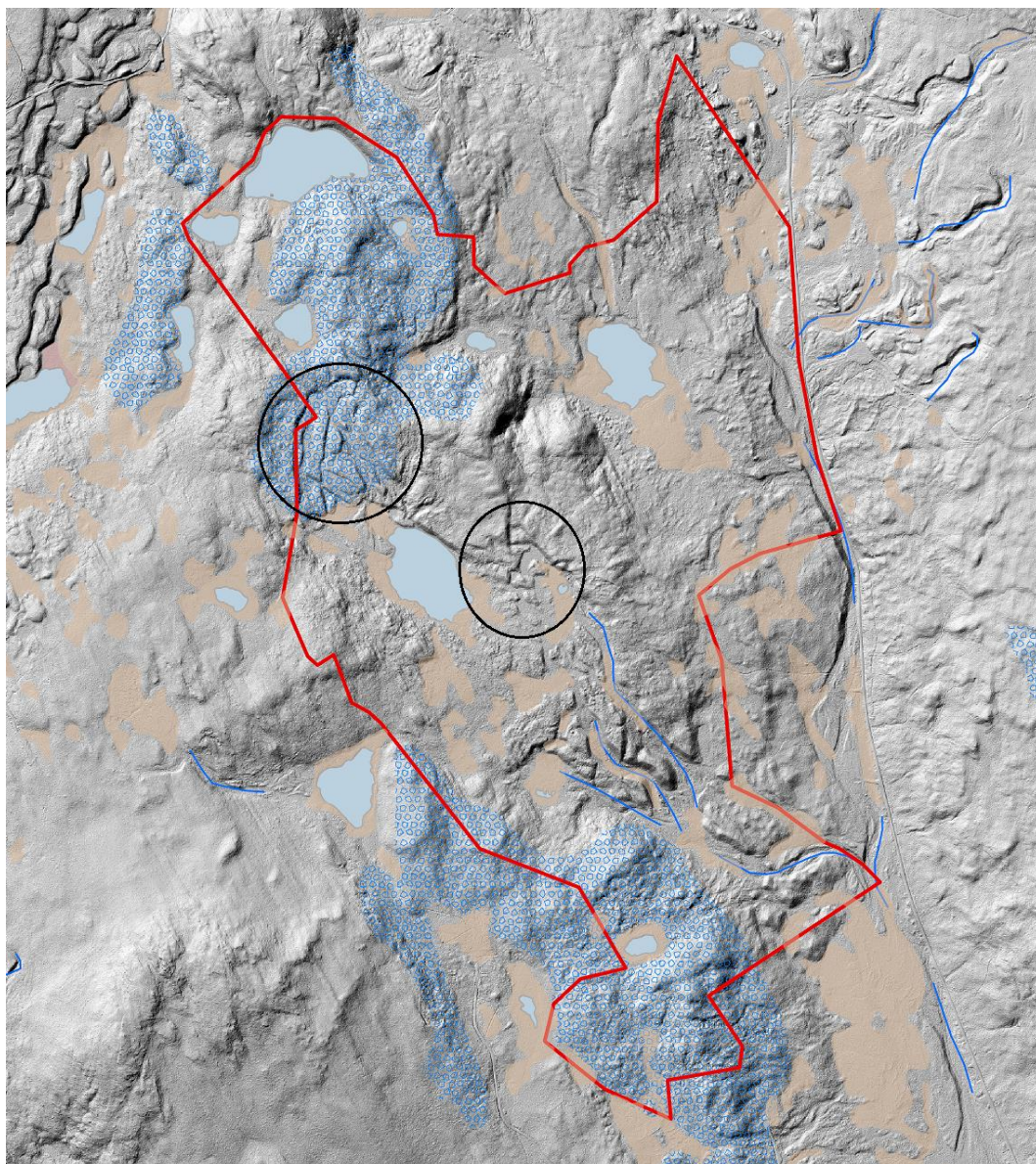
Biologi

Skogstillstånd

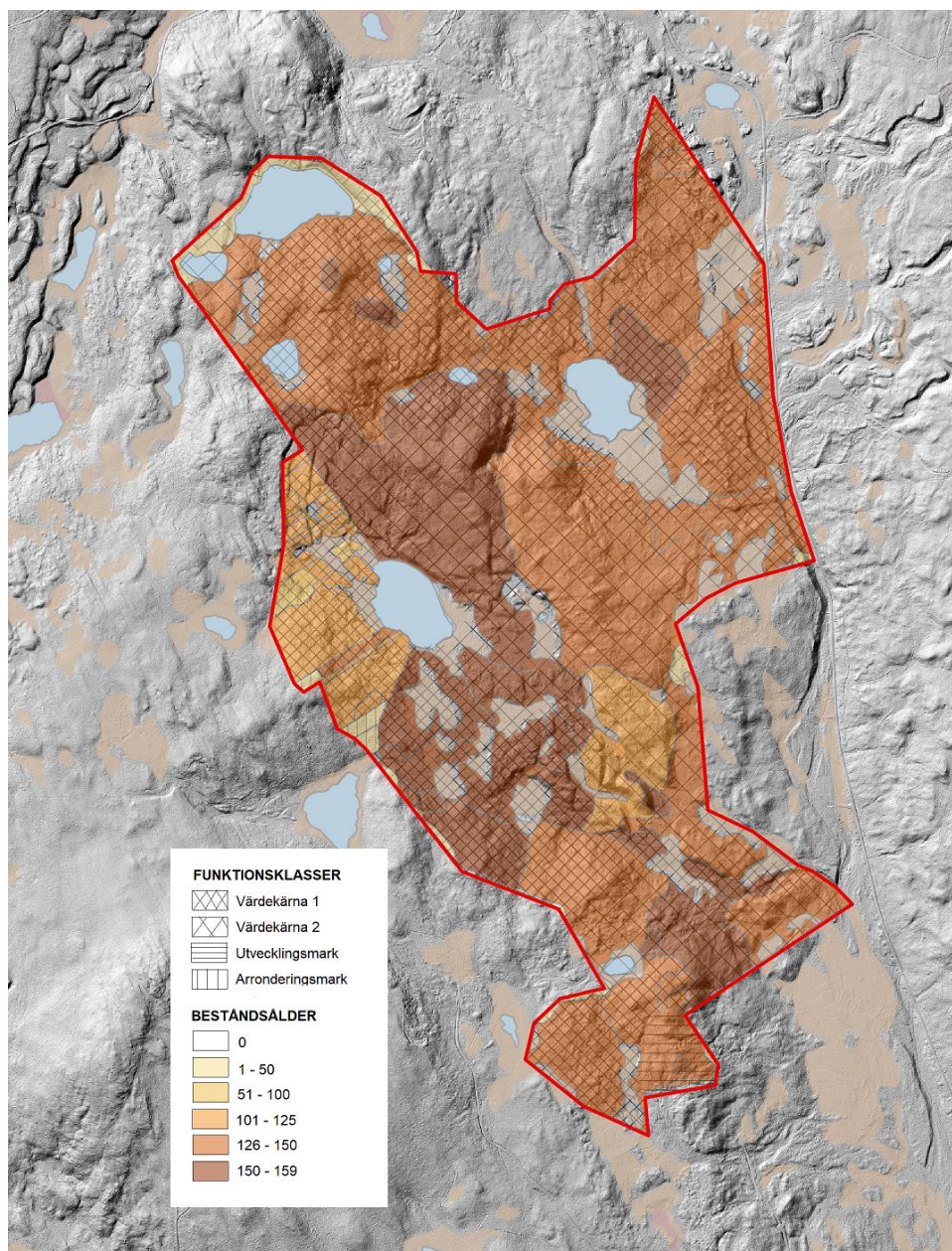
Naturreservatet domineras av skog vilket täcker 91% av arealen varav i sin tur 90% bedöms vara produktiv. Tallskog är den dominerande skogstypen som upptar 70% av den produktiva ytan. Kvarvarande areal upptas av ungefär lika delar barrblandskog och ren granskog. Förekomsten av lövträd är mycket liten. På en handfull bestånd med en total area av drygt 10 hektar upptar de ca 10% av trädslagsblandningen.

Medelåldern för områdets skogsbestånd ligger på 140 år men på stora ytor i området mellan St. Ljustjärnen och St. Laxtjärnen är den dock betydligt högre, runt 160 år. Överståndare med en ålder av runt 200 år finns allmänt i flera bestånd där enstaka exemplar konstaterats vara 250-300 år gamla.

Utöver skogens ålder så ligger mycket av dess naturvärdeskvaliteter i egenskaper som olikåldrighet, stor diameterspridning, luckighet, brandspår och förekomst av död ved. Stående och liggande död ved med en diameter över 20 cm bedöms, åtminstone över stora ytor, som allmänt förekommande. Ställvis förekommer även mycket grova lågor och torrträd, se figur 3.

Figur 2 Karta över reservatsområdet med kvartärgeologiskt intressanta områden. Reservatets gräns, röd linje, visat mot en bakgrund av lantmäteriets terrängskuggningskarta samt sjöar och våtmarker hämtade från fastighetskartan. Över dessa finns blockrika ytor (blått raster) samt isälvsrännor (blå linjer) markerade hämtade från SGU:s jordartskarta. Svarta cirklar markerar ytor med s.k. murtoos, triangulära och rektangulära landformer bildade av smältvatten under den tillbakadragande landisen. Än tydligare murtoos ses i bildens övre vänstra hörn. Den tydliga linjering i SO-NV riktning som kan ses i terrängen sydväst om reservatet är en effekt av landisens rörelseriktning.

Figur 3 Karta över bedömda naturvärdeklasseer och beståndsåldrar. Reservatets gräns, röd linje, visat mot en bakgrund av lantmäteriets terrängskuggningskarta samt sjöar och våtmarker hämtade från fastighetskartan. Över dessa visas medelåldrar för områdets skogsbestånd angivna. Åldrarna är hämtade från de beståndsdata som samlades in vid ekonomisk värdering av marken runt 2015. Notera att den triangulära ytan med yngre skog väster om St. Laxjärnen är privatmark och där bedömdes inte åldrar över 120 år. Bestånden kan alltså i realiteten vara äldre där. Legendens funktionsklasser beskriver naturvärdeskvaliteten för olika delar av området, så som de bedömdes vid Länsstyrelsens naturvärdesinventering 2003. Legendens funktionsklasser är presenterade i fallande kvalitetsordning.

Övrig vegetation och flora

Skogsmarken bekläds generellt av sedvanlig risvegetation, med blåbär som dominerande art i sänkor och lingon på höjderna. Förekomst av områden med rikare örtvegetation verkar vara liten. Samtidigt ska det påpekas att det finns lite dokumentation rörande markvegetationen i området utöver de naturvårdsintressanta arter som räknas upp nedan.

Fauna

Lite är känt om områdets landfauna men några noteringar har gjorts de senaste årtiondena om förekomst av bronsbjörn, jättesvampmal, tretåig hackspett, gråspett, lavskrika och utter.

Limniska naturmiljöer

På grund av den varierade topografin är området rikt på småvatten. Hela nio tjärnar finns inom reservatets gränser, där de tre största (St. Ljustjärnen, St. Laxtjärnen och Pålstjärnen) är mellan 7,5 – 5 ha stora. Genom reservatets nordvästra del löper en vattendelare mellan två avrinnings-områden. Merparten av tjärnarna avvattnas åt sydost via ett antal bäckar mot vattendraget Grunan. Ljustjärnarna avvattnas dock mot sydväst via Luttungstjärnarna och Bodån mot sjön Avlassen.

Flera av tjärnarna bedömdes som försurade och kalkades av Länsstyrelsen under 1990-talet. Denna verksamhet är dock avslutad sedan 20 år tillbaka då vattnets pH-värde höjts till en acceptabel nivå. Av färgtalen för provtagna vatten i området framgår att dessa generellt är humöst mörka med undantag för Ljustjärnarna vars vatten är ovanligt klart.

Enligt den klassificeringen som gjorts av områdets vatten utifrån EU:s ramdirektiv för vatten bedöms de alla som *naturliga* eftersom de inte är kraftigt modifierade eller konstgjorda. Deras kemiska status bedöms dock ej vara god på grund av förhöjda nivåer av kvicksilver och difenyletrar. Detta har de dock gemensamt med i stort sett alla vatten i hela landet.

En del dokumentation finns om biologin för några av områdets vatten. År 2003 genomförde Länsstyrelsen elfiske i Laxtjärnsbäcken strax innan sammanflödet med Grunan. Fångsten blev liten men några exemplar av öring, bäckröding, elritsa och stensimpa dokumenterades. Det sista fyndet var oväntat då dessa sällan förekommer i så små vattendrag.

Vid en snorkling 2011 i St. Ljustjärnen kunde en gles bottenvegetation av vit näckros och styvt braxengräs konstateras. Förekomsten av 'stor' bottenfauna, d.v.s. trollsländelarver, snäckor och husbyggande nattsländelarver, som rörde sig öppet tyder på ett glest bestånd av prederande fisk. I denna tjärn rör det sig om elritsa och öring (D Lundvall, muntl).

Värdefulla arter

Vid de inventeringar som gjorts i området under årens lopp har ett 30-tal naturvårdsintressanta arter noterats varav ett 20-tal är rödlistade. Mest omtalad är den relativt rika förekomsten av ringlav som redan på 1980-talet konstaterades växa längs med Laxtjärnsbäcken (Hermansson m fl 1988). Utöver detta finns även fynd av vedsvamparna gräddporing och fläckporing, arter precis som ringlaven är av hotkategorin sårbar.

Det faktum att runt hälften av de noterade arterna är knutna till barrbland- och granskogar, medan reservatet domineras av tallskog, får sökas i att naturvårdsintressanta arter oftare återfinns i fuktigare skogsmiljöer. Det kan också noteras att även om förekomsten av lövträd är litet i reservatet finns det ändå en del exempel på äldre sådana med påväxt av lunglav och njurlavar.

Arter redovisas i tabellen nedan utifrån organismgrupp och inom respektive grupp är de sorterade på latinskt namn.

Teckenförklaring

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan 2020: CR = Akut hotad; EN = Starkt hotad; VU = Sårbar; NT = Nära hotad; DD = Kunskapsbrist.

S = Signalart enligt Skogsstyrelsen.

N2000 = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv.

ÅGP = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter.

§ = Fridlyst art.

Svampar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
<i>Anthoporia albobrunnea</i>	Fläckporing	VU				
<i>Cystostereum murrayi</i>	Doftskinn	NT				
<i>Leptoporus mollis</i>	Kötticka	NT				
<i>Odonticum romellii</i>	Nordtagging	NT				
<i>Phellinidium ferrugineofusum</i>	Ullticka	NT				
<i>Phellopilus nigrolimitatus</i>	Gränsticka	NT				
<i>Sideria lenis</i>	Gräddporing	VU				

Lavar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Alectoria sarmentosa	Garnlav	NT				
Bryoria nadvornikiana	Violettgrå tagellav	NT				
Carbonicola anthracophila	Kolflarnlav	NT				
Chaenothecopsis fennica	Blågrå svartspik	NT				
Evernia divaricata	Ringlav	VU				
Hertelidea botryosa	Vedskivlav	NT				
Hypogymnia vittata	Skuggblåslav		Ja			
Letharia vulpina	Varglav	NT				Ja
Lobaria pulmonaria	Lunglav	NT				
Microcalicium ahlneri	Kortskaftad ärgspik	NT				
Nephroma arcticum	Norrlandslav		Ja			
Nephroma bellum	Stuplav		Ja			Ja
Nephroma parile	Bårdlav		Ja			Ja
Parmeliella triptophylla	Korallblylav		Ja			Ja

Växter

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Sphagnum quinquefarium	Kantvitmossa		Ja			

Insekter

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Callidium coriaceum	Bronshjon		Ja			Ja
Scardia boletella	Jättesvampmal		Ja			

Ryggradsdjur

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Lutra lutra	Utter	NT		Ja	Ja	Ja
Perisoreus infaustus	Lavskrika					Ja
Picoides tridactylus	Tretåig hackspett	NT		Ja		Ja

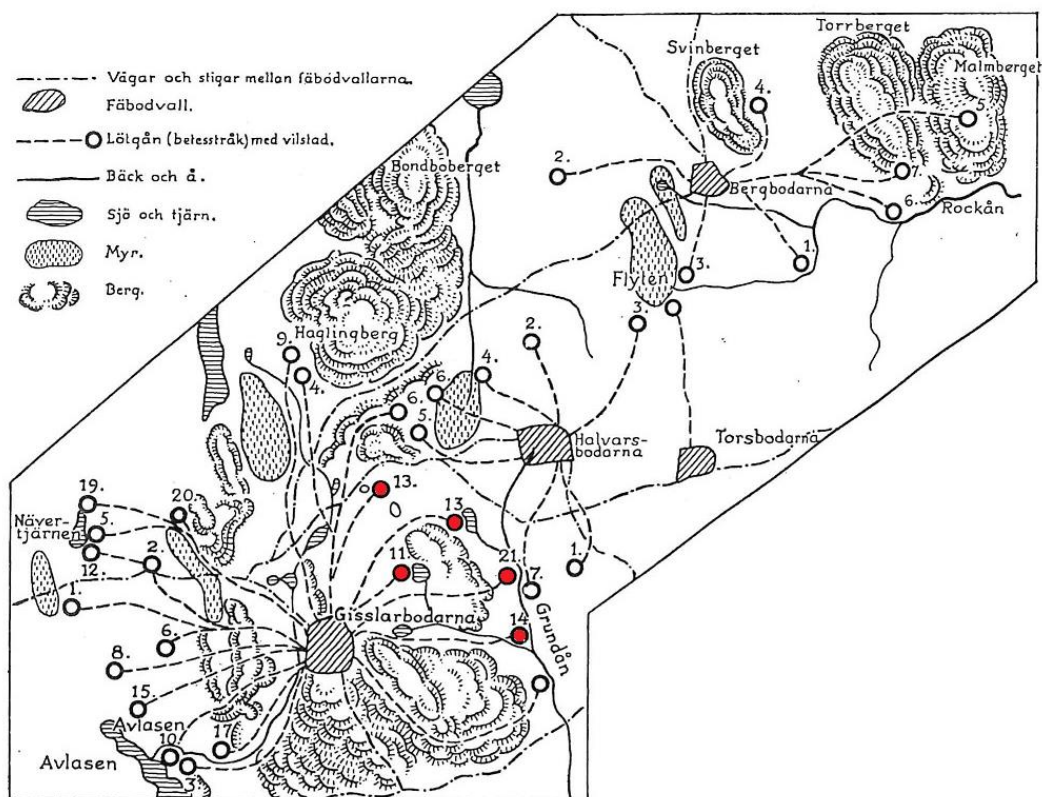
Kulturhistoria

Få kulturhistoriska lämningar är dokumenterade från området. De som finns är en trädristning och kolbotten i områdets sydöstra delar samt de förmodade resterna av en stockbåt rapporterad från St. Ljustjärnen.

Trots detta är kunskapen om områdets historia relativt god. Genom de nedteckningar som Boda-sonen Fräs Erik Anderssons gjorde på 1930-talet om fäbodbruket i slutet av 1800-talet vet vi att reservatsområdet nyttjades av brukarna i fäboden Östra Gisslarbodarna som tillhörde Kärvsåsens by. På en karta över området finns till och med de lötär (vägar) och sovholar (vilplatser) som vallkullorna nyttjade utritade (Campbell, 1940). Av kartan framgår att 5 av dessa var belägna inom reservatsområdet, se figur 4.

Hur långt tillbaka i tiden som fäbodbruket bedrivits är oklart. Fäboden omnämns eventuellt som Afladzberghets fäbod i 1663 års förteckning över länets fäboddar, men kopplingen är osäker. Det finns dock noteringar om en torrfura vid L. Ljustjärnen med det inristade året 1698 (KE Forslund 1920) vilket indikerar att fäboddriften ändå har så gamla anor. Att kullorna fördrev tiden vid sovholarna med att rista i träd är väl dokumenterat och många finns bevarade vid det närbelägna Halgonberget, också det en sovhöl för kullorna från Östra Gisslarbodarna. Tyvärr har den ovan nämnda ristningen inte kunnat återfinnas i reservatsområdet och, som nämns ovan, bara en i övrigt (Skog och historia objekt-Id: 3590615, Skogsstyrelsen).

Skogsbruk för husbehov har i äldre tider säkerligen bedrivits i området men kanske även industriellt i mindre skala då det funnit en såg vid Gravsjön, 5 km söder om reservatet, sedan 1700-talet. En ny epok inleds efter 1850 då sågverksindustrin expanderar p.g.a. internationell efterfrågan på timmer. Under andra hälften av 1800-talet säljer Altsarbyn, ägare till all mark öster om linjen Ljustjärnarna - St. Laxtjärnen, sitt innehav till Hoforsbolaget. Allt sedan dess har denna del av reservatet varit bolagsägd, senast av Bergvik skog AB. Skogsbruket under andra halvan av 1800-talet var med säkerhet mycket omfattande. Flera dammar finns anlagda i vattendragen runt reservatet vilka nyttjades för såväl sågverk som vid flottning. Mycket virke flottades ner via de s.k. Svärdsjövattendragen till Korsnäs öster om Falun där flera stora sågverk fanns anlagda. (G Hagelin, muntl)

Figur 4 Karta över fäbodlar i närområdet runt naturreservatet, ursprungligen publicerad av Campbell 1940, utifrån uppgifter lämnade av Fräs Erik Andersson (1868-1950). Informationen beskriver situationen under andra halvan av 1800-talet. Från fäbodarna syns de lötgångar som ledde till olika sovholar. De sovholar som ligger inom reservatet är markerade med röd färg och de tillhör alla Östra Gisslarbodarnas fäbod. Gisslarbodarnas vallkullor var uppdelade i tre lag som vart och ett hade 7 lötgångar/sovholar som de regelbundet besökte en gång i veckan. I dokumentationen till kartan framgår vilket lag som nyttjade respektive lötgång/sovhol, namnet på den samma samt vilken veckodag den besöktes. Den ristning i reservatet som omnämns i texten återfinns vid en liten tjärn strax väster om sovhol nr 14.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Reservatet ligger inom Boda-Bingsjö viltvårdsområde och jakten bedrivs av Hållbergets jaktvårdskrets. Dessa har 16 pass inom reservatet (L Wenngren, muntl) vars positioner framgår av föreskriftskartan i bilaga 2.

Fisket förvaltas av Rättvik-Boda fiskevårdsområde som regelbundet satt ut öring och röding i St. Laxtjärnen samt St. Ljustjärnen. Enligt fiskevårdsområdesföreningen är det ett populärt området för flugfiske vilket bedrivs i nämnda vatten samt Pålstjärnen (J Rantanen, muntl).

Infrastruktur

Direkt öster om reservatet löper en större skogsbilväg, kallad Källassenvägen, vilket är en del av gemensamhetsanläggningen Dalfors GA:2.

Parallellt, men något väster om denna väg, löper en skoterled som under en sträcka av 1,2 km ligger inom den nordöstligaste delen av reservatet. Från samma skoterled går en avstickare in till St. Ljustjärnen från nordväst.

Källförteckning

Publikationer

Campbell, Å. (1940). Det äldre svenska kulturlandskapet. Malmö: Allhem.

Forsslund, K. (1922). Med Dalälven från källorna till havet. Del 1 Öster-Dalälven, Bok 7 Boda och Bingsjö. Stockholm: Åhlén & Åkerlund.

Hermansson, J.-O., Lundqvist, R. & Oldhammer, B. (1988) Nya fynd av ringlav *Evernia divarcata* i Dalarna. Svensk botanisk tidskrift 88:314-232. Lund.

Arkivmaterial

Andersson, F E (1936) Några uppteckningar angående lötgångar. Accessionsnr 9465. Uppsala landsmålsarkiv (Institutet för språk och folkminnen, Uppsala).

Artportalen – rapportsystem för växter, djur och svampar.
naturvårdsintressanta arter. <https://www.artportalen.se/>

Skogens pärlor – Skogsstyrelsens karttjänst
<https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Muntliga källor

Hagelin, G. Boda hembygdsförening. E-post 2023-08-13.

Lundvall, D. Länsstyrelsen i Dalarna, enh för vatten. E-post 2018-02-08.

Ranshed, G. Sveriges Geologiska Undersökning. E-post 2023-05-16.

Rantanen, J. Rättvik Boda fiskevårdsområdesförening. E-post 2023-07-06.

Wenngren, L. Boda Bingsjö viltvårdsområde. E-post 2023-08-23.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, företrädesvis brandpräglad tallskog men även grandominerade skogar, myrar och vatten. Syftet är också att erbjuda det rörliga friluftslivet ett större väglöst område i de sydliga delarna av Rättviks kommun. Detta syfte är dock underordnat bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer.

Syftet ska framför allt tillgodoses genom att

- föreskrifter inrättas som motverkar exploatering av området och som befrämjar att områdets naturmiljöer får utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner med lämpliga intervall,
- mekaniska åtgärder genomförs för att skapa viktiga substrat i de fall naturvårdsbränning inte kan genomföras av tekniska skäl eller inom rimlig tid,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i 3 skötselområden (se bilaga 1):

1. Äldre brandpräglad tallskog
2. Äldre barrblandskog
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre brandpräglad tallskog

Beskrivning

Skötselområdet återfinns i reservatets västra del och är uppdelat på tre delområden som tillsammans upptar 55% av reservatets yta. Det karaktäriseras av äldre tallskog med en medelålder på ca 140-160 år. Naturskogsprägelns är väl utvecklad/bevarad och nyckelelement som äldre överståndare och död ved är allmänt förekommande. Merparten av ytan är att betrakta som nyckelbiotop. Topografiskt utgör skötselområdet reservatets högst liggande delar. Blockrikedomen är ställvis mycket hög.

Bevarandemål

En betydande del av områdets bestånd bör vara tydligt påverkade av brand eller brandefterliknande åtgärder. Då det bedöms som tekniskt svårt att genomföra naturvårdsbränning i stora delar av området formuleras inga kvantitativa mål om hur stor yta som ska vara brandpräglad. Det är upp till förvaltaren att bedöma var naturvårdsbränning respektive brandefterliknande åtgärder kan utföras.

Historiskt har skogsbete bedrivits i området vilket eventuellt även präglat dess flora. Idag finns dock inga kända spår av detta. I den mån skogsbete kan återupptas i området så är dess påverkan på skötselområdets flora och fauna välkommen men några kvantitativa mål, exempelvis betad areal, formuleras inte då denna typ av förvaltning, av flera skäl, bedöms svår att anordna.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Då det bedöms vara länge sedan brand förekom i reservatet finns anledning att under något årtionde efter reservatets bildande regelbundet genomföra naturvårdsbränningar. Åtgärdens mål bör vara att skapa brandljud i klenare tallar samtidigt som man vinnlägger sig om att bevara befintlig död ved och att gamla träd överlever branden. Som nämnts ovan är det upp till förvaltaren att bedöma var bränning kan genomföras men ett förslag är att primärt utvärdera möjligheten att få till stånd sådana i området söder om Pålstjärnen då förekomsten av nyckelelement är lägre här.

På ytor där förvaltaren bedömer att det finns ett bränningsbehov, men där detta är svårt att genomföra tekniskt, bör i stället bränningsefterliknande åtgärder genomföras. Exempel på sådana är ringbarkningar eller huggningar för att ta bort gran eller tillskapande av kvalitetsved i tall genom katning eller randbarkning.

Som framgår ovan under rubriken Kulturhistoria så finns i reservatet ett antal lötgångar och sovholar. Inför planerade åtgärder bör förvaltaren

inventera området på trädristningar och andra kulturlämningar så de inte riskerar att förstöras.

Även om inga egentliga mål sätts för hur stor yta som bör vara påverkad av restaureringsåtgärder efter ett årtionde föreslås ändå 1/5 av skötselområdets yta som ett riktmärke.

Löpande skötsel

När väl den inledande fasen är över, då restaureringsåtgärder genomförts relativt ofta för att uppnå målet att en betydande del av bestånden är brandpräglade, kan intervallen mellan åtgärderna sänkas, exempelvis till vart 10 år. Var dessa förläggs, och över hur stor areal, får lämpligen bedömas utifrån den uppföljning som gjorts över brandgynnade arter i området.

Om resurser finns och det är praktiskt möjligt får förvaltaren även verka för att skogsbete bedrivs inom skötselområdet. Lämpligast då i anslutning till de sovholar som historiskt finns i området, exempelvis i området runt Ljustjärnarna.

Skötselområde 2: Äldre barrblandskog

Beskrivning

Skötselområdet som upptar 45% av reservatets yta är uppdelat på två delområden som återfinns i reservatets nordöstra samt centrala del. Den nordöstra delområdet är bevuxet med äldre barrblandskog med en medelålder på ca 150 år. I de sydligaste delarna av detta delområde är graninblandningen så stor att bestånden där är att betrakta som granskog.

Det centrala delområdet stäcker sig i ett band från St. Laxtjärnen mot sydost. Gränserna för delområdet är dragna för att inkludera området runt Laxtjärnsbäcken samt utbredningen av de isälvsrännor som finns i landskapet. Tallskogar med en ålder av 160 år dominerar i området.

Precis som i skötselområde 1 är naturskogsprägel i detta område väl bevarad och förekomsten av nyckelement god.

Bevarandemål

Områdets struktur och artsammansättning ska spegla den som utbildas över tid i en refugial skogsmiljö med få störningar. Kontinuitetsskog ska uppta hela skötselområdets skogbeklädda yta, ca 150 ha.

Anledningen till att tallbestånden i det södra delområdet inte inkluderats i skötselområde 1 är primärt för att förekomsterna av ringlav inte ska

förstöras vid eventuell naturvårdsbränning. Topografin i sig, med många fuktiga sänkor, talar för att områdets naturvärden bör få utvecklas långsamt genom intern beståndsdynamik snare än yttre störningar.

Historiskt har skogsbete bedrivits i området vilket eventuellt även präglat dess flora. Idag finns dock inga kända spår av detta. I den mån skogsbete kan återupptas i området så är dess påverkan på skötselområdets flora och fauna välkommen men några kvantitativa mål, exempelvis betad areal, formuleras inte då denna typ av förvaltning, av flera skäl, bedöms svår att anordna.

Skötselåtgärder

Området lämnas i praktiken för fri utveckling under giltighetstiden för denna skötselplan.

Om resurser finns, och det visar sig praktiskt möjligt, får förvaltaren dock gärna verka för att skogsbete börjar bedrivas inom skötselområdet. Lämpligast då i anslutning till de sovholar som historiskt finns i området, exempelvis vid Pålstjärnen.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Redan idag bedrivs en del friluftsliv i området genom den jakt och det fiske som pågår. Det faktum att dess östra gräns löper längs med en större skogsbilväg gör det lättillgängligt för besökare. Detsamma gäller vintertid på grund av den skoterled som löper på vägens vänstra sida och som även har en avstickare till St. Ljustjärnen i reservatets nordvästra hörn.

Utöver en slobod vid nämnda tjärn, som skoterklubben byggt och förvaltar, finns idag inga anläggningar för besökare i området.

Bevarandemål

Gränsen för reservatet ska vara väl utmärkt i terrängen. Information om reservatet och de föreskrifter som gäller där ska finnas på informationstavlor i anslutning till området samt på Länsstyrelsens hemsida.

En parkeringsyta bör vara anlagt på den punkt där en befintlig stig leder till Pålstjärnen. Likaså bör stigen till Pålstjärnen vara utmärkt och hållas framkomlig för besökare. Vid Pålstjärnen kan en slobod uppföras om förvaltaren finner det motiverat.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Initialt ska reservatsgränsen markeras upp. Därefter bör den ovan nämnda parkeringsytan iordningställas där också en informationsskylt sätts upp. Därefter kan leden till Pålstjärnen markeras upp, en sträcka på ca 600 m. Vid passagen över vattendraget Grunan bör en mindre bro byggas upp och på ömse sidor spänger läggas ut på den sankta marken som omger vattendraget. Sist kan sloboden vid Pålstjärnen uppföras under förutsättning att förvaltaren bedömer att det finns besöksunderlag och ekonomi för detta. Om så blir fallet bör en informationsskylt även sättas upp på sloboden. Notera att när led, bro och eventuell slobod ska iordningställas bör detta ske i samverkan med den lokala jaktvårdskretsen då dessa hittills ansvarat för att upprätthålla befintliga ledmarkeringar och passager över ån.

En informationsskylt om naturreservatet bör också sättas upp på/vid den slobod som skoterklubben uppfört vid norra stranden av St. Ljutjärnen. Där bör också finnas information om att slobodens förvaltning, och leden dit, sköts av skoterklubben.

Löpande skötsel

Den löpande skötseln kommer att bestå i att upprätthålla gränsmarkeringar för reservatet samt leden fram till Pålstjärnen.

Jakt och fiske

Fisket inskränks inte i naturreservatet. Vilka arter som får jagas regleras inte i föreskrifterna, endast detaljer i hur jakten får utövas (t.ex. passens utformning).

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan bör göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

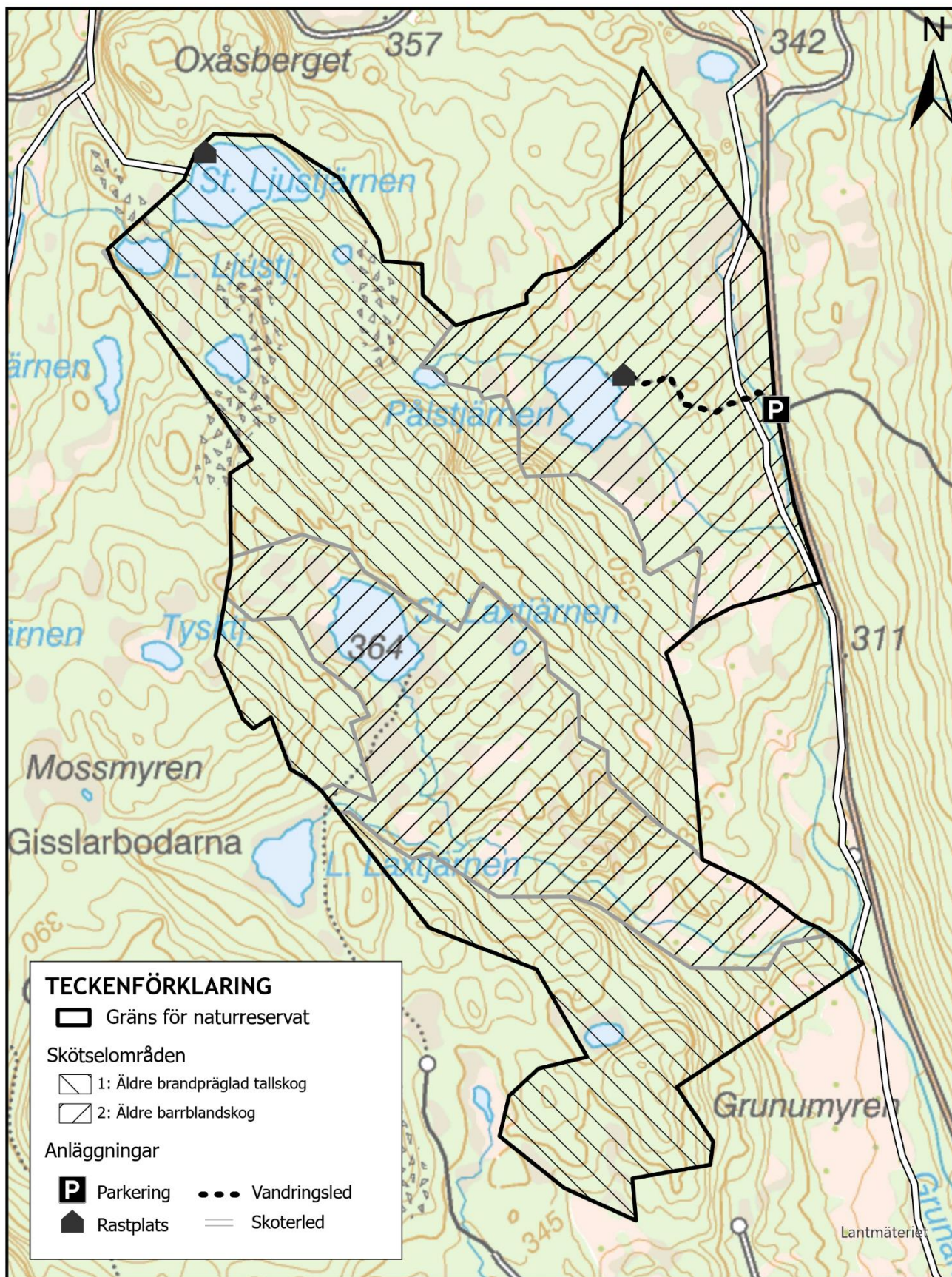
Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Folder och webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Naturvårdsbränning, alternativt bränningsefterliknande åtgärder.	Skötselområde 1	Återkommande
3	Iordningställande och underhåll av slobod	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
4	Skogsbete	Hela området	När möjligt

Östra Gisslarbodlötens naturreservat

0 500 1 000
Meter

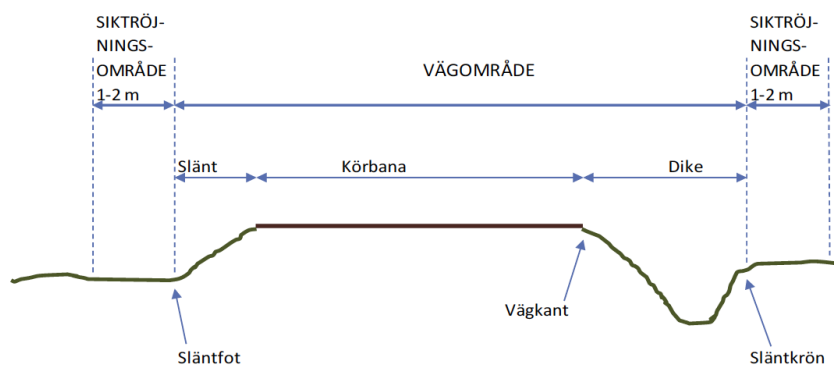
Generellt undantag för vägunderhåll

Väghållning

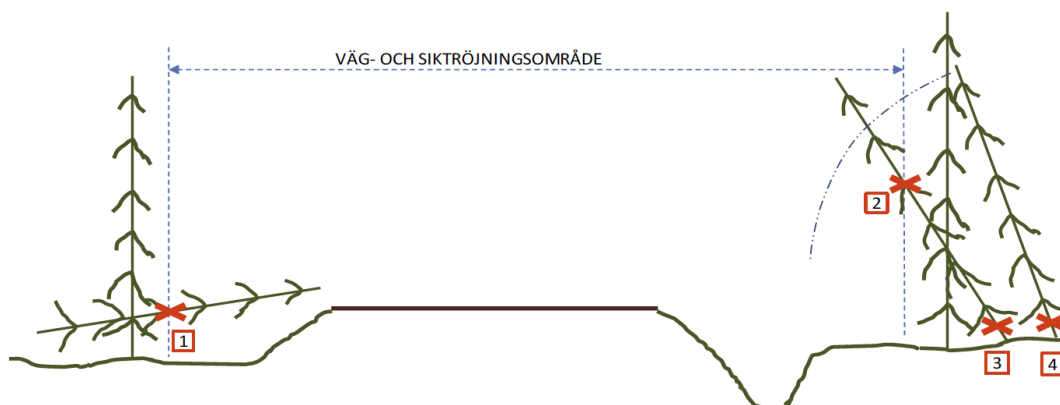
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder så som t.ex. dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Siktröjning

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor. Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kantträd m.m., i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd m.m. ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till det s.k. siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, dvs. i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden m.m. som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t.ex. efter omfattande stormfällning, ska Länsstyrelsens naturreservatsförvaltare underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag

Inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag ska Länsstyrelsens Enhet för miljöprovning och vattenverksamhet kontaktas. Även naturreservatets förvaltare ska informeras.